בס"ד
"הדף היומי לתולדותינו"

יום א', כ"ה באייר תשס"ז (13 במאי)

עם הדבר בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע שמח ושבוע טוב!

"**אם בחוקותיי תלכו, ואת מצוותיי תשמרו, ועשיתם אותם.**" [ויקרא כ"ו 3] פסוק זה, הפותח את פרשת "**בחוקותיי**", פרשת הסיום של ספר "**ויקרא**" ושאותה קראנו אתמול, מזכיר לנו את המושג "**חוק**", השונה בתפיסה היהודית מזו של אומות העולם.

תולדותיו של **חוק**

חוק הוא אחד ממערכת כללים הנקבעים ע"י רשות עליונה ומוסמכת, המחייבת את כל האזרחים והתושבים. ברוב המדינות הדמוקרטיות, משמשת החוקה בסיס למערכת החוקים אשר אינם חורגים מן המסגרת שקבעה. אמרו חכמינו: "הוי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה – איש את רעהו חיים בלעו." [פרקי אבות ג' 2] **החוקים העתיקים ביותר** בעמי העולם הידועים לנו, הם של המלך חמורבי, שליט בבל בתקופת האבות. אלו קבעו דיני עסקים, משפחה, ירושה ושימוש בקרקע. חוקיו דנו גם בזכויות עבדים, בתעריפי עבודה ובהתנהגות התושבים כלפי נציגי הדת. **היוונים הקדומים** ניתקו את החוק מהדת. חוקיהם היו שונים מעיר לעיר. מועצת זקנים מגיל 60 ומעלה קבעה את החוקים באתונה. הפילוסוף אפלטון היה הראשון ביוון שקיבץ את הדינים בקובץ שקראו "החוקים".
הרומאים הרחיבו את קובץ החוקים והיו הראשונים באומות העולם שערכום לפי נושאים, בספר הנקרא "קודקס". סמוך לבניית בית המקדש השני (בשנת 3408 [352-]), פירסמו הרומאים את 12 לוחות הנחושת, הנחשבים לקובץ החוקים העיקרי הראשון (אצל הגויים). עם התפוררות האמפריה הרומית, התקבלו כל חוקיה בממלכות החדשות שקמו באירופה. בימי הביניים, השפיעה הכנסייה בפיתוח "החוק הקנוני". החלטותיה נקבעו לפי הצדק הציבורי, ובאופן כללי תאמו את התנ"ך כפי הבנתה. שפת החוק נשארה לטינית, ומונחי חוק לטיניים השתרשו בשפה המשפטית עד היום. מכללות למשפטים נוסדו בעיקר בצפון איטליה לפני כ-950 שנה. פרט לבריטים שהנהיגו שיטה דמוקרטית חלקית, נשארו זכויות החקיקה בידי האצולה עד תקופת נפוליאון לפני כ-200 שנה. מהפכני צרפת ביטלו את חוקי הממלכה, ונפוליאון אסף משפטנים ופילוסופים שסללו דרך לגישה חדשה. קובץ חוקי נפוליאון, הקרוי "**קוד נפוליאון**" קיבל תוקף בשנת 5564 [1804] והוא סודר באופן פשוט, הגיוני וממוספר.

במעמד הר סיני (שאותו נציין בחג השבועות בעוד 10 ימים), קיבל עם ישראל את מערכת החוקים והמשפטים שעל-פיהם חוייב לנהוג: "**אלה החוקים והמשפטים אשר ציוה ה' את משה**" [במדבר ל' 17], "**ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם**" [שמות כ"א 1], "**ויכרות יהושע ברית לעם... וישם לו חוק ומשפט.**" [יהושע כ"ד 25] בתורה משמש המושג "**חוק**" במובן מצומצם לכל אותן מצוות אשר טעמן אינו מובן לנו ואנו מקיימים אותם מפני שכך

"**לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה.**" [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום א', כ"ה באייר תשס"ז (13 במאי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ציוה לנו הקב"ה, להבדיל מ"**משפטים**" אשר הם מצוות ששכלו של האדם מחייבן, כמו האיסורים לגנוב ולרצוח, והמצוות לכבד אב ואם, ולאהוב את האח. [בע"ה, ההמשך מחר]

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל